

de studentenarts.¹ Het Groninger studentenweekblad *Der Clercke Cronike* dat aan de nagedachtenis van Polak Daniëls treffende woorden gewijd had, hief zich korte tijd later op aangezien de redactie censuur door de secretaris van het college van curatoren weigerde; twee redacteuren waren naar aanleiding van de reactie op de oratie van Kreuzwendedich enige tijd in arrest gehouden.

Deze Kreuzwendedich nu, kreeg begin '42 als mogelijk promotor te maken met een arts, lid van de NSB, die een dissertatie ingediend had over de achttiende-eeuwse Nederlandse medicus van Swieten. Dat die dissertatie op bestelling en tegen betaling door een Duitser geschreven was, vermelden wij slechts terzijde: dat feit was toenmaals aan Kreuzwendedich en aan de overige leden van de medische faculteit onbekend. Zij wisten wel dat hun een proefschrift voorgelegd was dat wetenschappelijk weinig om het lijf had en dat bovendien kwalijke tirades bevatten tegen de Joden en de Jezuiten. Zelfs Kreuzwendedich wilde aanvankelijk het proefschrift weigeren. De promovendus nam toen Seyss-Inquarts *Beaufragter* in Groningen, dr. H. Conring, in de arm, beweerend dat men tegen hem als NSB'er actie voerde. Kreuzwendedich werd bij Conring op het matje geroepen en capituleerde. Wat zou de faculteit doen? Conring dreigde dat er strafmaatregelen genomen zouden worden als de promotie niet zou plaatsvinden. Eind april '42 kwam de faculteit in vergadering bijeen. De voorzitter, prof. dr. F. J. J. Buytendijk, liet het niet op een stemming aankomen. 'Willen wij', zei hij, 'een terugslag op de universiteit voorkomen, dan zal ter promotie een voldoende aantal hoogleraren aanwezig moeten zijn die bereid zijn, het proefschrift, al of niet met instemming, te doen aanvaarden.'² Vier hoogleraren, onder wie Kreuzwendedich en twee andere 'foute' figuren (de vierde was de hoogleraar in de farmacologie die zich van de bezetting niets aantrok), verklaarden zich bereid, vóór de verlening van de doctorstitel te stemmen. Welnu, suggereerde toen een der overigen: laten er ook vier tegenstemmers naar de promotie gaan, dan geeft de stem van de rector magnificus (prof. dr. J. M. N. Kapteyn, die 'fout' was³) de doorslag. Aldus werd besloten – en vier tegenstemmers namen de rol van 'marionet' (aldus een hunner) op zich. De promotie vond plaats, de doctorstitel werd verleend.

¹ Een van de vijf gearresteerde studenten was de dochter van de kort tevoren in Sachsenhausen overleden Groninger hoogleraar prof. mr. Leo Polak; zij kwam in Auschwitz om het leven. Ook de studentenarts, dr. W. Hoek, stierf in een concentratiekamp. ² Rijksuniversiteit Groningen, medische faculteit: Notulen, 24 april 1942 (Doc I-265, a-3). ³ Hoewel hij de zeventigjarige leeftijd al gepasseerd was, was Kapteyn voor de cursus '41-'42 door van Dam herbenaemd als rector magnificus, zulks in strijd met de Hogeronderwijswet.